

กลวิธีการอธิบาย

การอธิบาย = ทำให้เข้าใจ

กลวิธีการอธิบาย = วิธีการที่ทำให้เข้าใจ

การอธิบายตามขั้นตอน

ใช้อธิบายขั้นตอน กระบวนการ กรรมวิธี

การเปรียบเทียบ

ใช้เปรียบสิ่งที่คุ้นเคยกับสิ่งใหม่ แสดงให้เห็นถึงความเหมือน ความต่าง

การให้นิยาม

เป็นการให้ความหมาย มักใช้อธิบายความหมายของคำศัพท์ให้เข้าใจตรงกัน (การจำกัดความ)

การให้ตัวอย่าง

ทำให้สิ่งที่ยาก เข้าใจได้ง่ายขึ้น มักจะมีคำว่า เช่น ยกตัวอย่างเช่น ได้แก่

การชี้แจงเหตุผล

อธิบายสิ่งที่สัมพันธ์กันทางเหตุผล (เหตุไปหาผล, ผลไปหาเหตุ, ผลไปหาผล)

การกล่าวซ้ำในถ้อยคำที่ต่างออกไป

ใช้เมื่อกล่าวไปแล้ว แต่ยังไม่เข้าใจ ต้องกล่าวซ้ำอีก แต่ประโยคไม่เหมือนครั้งแรก (คำพูดมากมาย - ความหมายเหมือนเดิม)

ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ ใช้กลวิธีการอธิบายแบบใด

๑. การทำห่อหมกนั้นต้องใช้เวลา ต้องเตรียมใบตอง เจียนใบตองสำหรับห่อ เลือกใบยอที่ไม่อ่อนเกินไปมาฉีกเป็นชิ้น ๆ ปลาช่อนหรือปลาสวายแม่น้ำที่จะนำมาทำห่อหมกต้องแลเอาแต่หัวกับพุงไว้ต่างหาก น้ำพริกแกงที่ใช้คือน้ำพริกแกงเผ็ด แต่ไม่ใช่เครื่องเทศ กะทิคั้นเอาแต่หัว รวมเครื่องปรุงใส่ลงอ่างคนจนขึ้น ตักใส่ใบตอง ห่อ แล้วนำไปนึ่งจนสุก

๒. ตลาดนัดเป็นตลาดชั่วคราวที่มีการนัดหมายให้ผู้ซื้อและผู้ขายมาชุมนุมกัน เพื่อซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าซึ่งกันและกันประมาณ ๗ วันต่อครั้ง หรือครั้งเดือนต่อครั้ง ตามแต่จะนัดหมายตกลงกัน

๓. การทำงานของอวัยวะต่าง ๆ ต้องเป็นระบบและมีระเบียบ ร่างกายอยู่เป็นปกติและเจ้าของร่างกายจะรู้สึกสบายดี เมื่ออวัยวะใด ๆ เกิดความขัดข้อง อาทิ เกิดอุบัติเหตุ โลหิตไหลออกนอกสมอง เส้นเลือดอุดตันไม่เป็นระบบ ระเบียบ เจ้าของร่างกายอาจถึงแก่ชีวิตได้

๔. ในจำพวกสัตว์ป่าสี่เท้าเลี้ยงลูกด้วยนมแล้ว สมเสร็จเป็นสัตว์ที่แปลกกว่าเพื่อน รูปร่างหน้าตามีส่วนต่าง ๆ ของสัตว์หลายชนิดมารวมกันอย่างละนิดละหน่อย แล้วกลายเป็นสัตว์ชนิดหนึ่ง อาจกล่าวได้ว่า สมเสร็จหรือผสมเสร็จ คือสัตว์ที่ผสมเสร็จแล้วจึงกลายเป็นสัตว์พันธุ์ใหม่ขึ้นมา

๕. สมเสร็จมีตาสองข้างเล็ก หูคล้ายหนู จมูกมอมดูคล้ายงวงช้าง แต่ไม่ยาว ยืด-หดได้ แต่ไม่สามารถจับสิ่งของได้เหมือนกับช้าง ฟันคล้ายม้าหรือลา รูปร่างตัวไปคล้ายแรด

๖. คนเราต่างก็ต้องการการยอมรับจากสังคมทั้งสิ้น เพราะไม่มีใครเลยที่จะพอใจกับการถูกสังคมรังเกียจ หรือตำหนิ

๗. นอกจากบริโภคเองแล้วในครอบครัวแล้ว ปลาแดกยังเป็นของฝากที่ดีด้วย กล่าวคือเมื่อญาติพี่น้องชาวอีสานไปมาหาสู่กัน สิ่งที่ยินมติดไม้ติดมือไปฝากกันก็คือปลาแดก ชาวบ้านที่มีฝีมือขึ้นชื่อในการทำปลาแดกในแต่ละหมู่บ้านย่อมเป็นที่รู้จักกัน

๘. ลักษณะของผ้าขิดและผ้าจกที่พอจะแยกให้สังเกตได้ก็คือ ผ้าขิดนั้นสีของลวดลายก็จะเป็นสีเดียวกัน ส่วนผ้าจกจะสามารถทำให้มีลักษณะแตกต่างไปได้มากกว่าทั้งสีเส้นของแต่ละลายในแถบเดียวกันและสามารถสอดสีภายในแต่ละลายได้อย่างอิสระตามความต้องการ

ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วตอบคำถาม

๑. งานวิจัยของนักวิทยาศาสตร์ชาวฮังการีแสดงให้เห็นว่าสมองของมนุษย์และสมองของสุนัขเชื่อมโยงกันผ่านสมองส่วนตอบสนองด้วยเสียงตั้งแต่เมื่อ ๑๐๐ ล้านปีก่อน กล่าวคือ สุนัขมีพื้นที่สมองส่วนจำแนกเสียงเช่นเดียวกับมนุษย์ทำให้สมองของสุนัขไวต่อเสียง และแสดงความรู้สึกเหมือนการทำงานของสมองมนุษย์ ภาพจากการสแกนแสดงให้เห็นว่าสมองส่วนตอบสนองต่อเสียงของมนุษย์และสุนัขอยู่ในตำแหน่งเดียวกัน ซึ่งผลการศึกษาชี้ว่าเกิดจากวิวัฒนาการในช่วงอายุของบรรพบุรุษร่วมรุ่นสุดท้ายระหว่างมนุษย์และสุนัข

ข้อความข้างต้นเป็นการเขียนประเภทใด

๒. นิยายเซน คือชื่อญี่ปุ่นของพุทธศาสนานิกายมหายาน ที่ได้รับอิทธิพลมาจากลัทธิขงจื้อและลัทธิเต๋า เน้นที่การนั่งสมาธิเพื่อการรู้แจ้ง เช่น การทำสมาธิขณะที่กำลังอาบน้ำ ผ่าฟัน กวาดลานวัด การทำสมาธิผ่านการจัดสวน การชื่นชมธรรมชาติ เป็นต้น

ข้อความต่อไปนี้ใช้วิธีอธิบายตามข้อใด

๓. คำว่า มัทนะพาธา นั้น เป็นภาษาสันสกฤตแปลเป็นภาษาอังกฤษว่า the pain or disquietude of love (ความเจ็บหรือเดือดร้อนแห่งความรัก) พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพบศัพท์คำนี้จากพจนานุกรมภาษาสันสกฤตของโมเนียร์ วิลเลียมส์

ข้อความต่อไปนี้ใช้วิธีอธิบายตามข้อใด

๔. ผัดวันประกันพรุ่ง คือ นิสัยที่ชอบเลื่อนการทำอะไรสิ่งหนึ่งที่ต้องทำในเวลาออกไป หลายครั้งการขี้เกียจสะสมเช่นนี้ก็ส่งผลเสีย เช่น บอกตัวเองว่าเก็บงานวันนี้ไว้ล้างรวมกับงานพรุ่งนี้ เปรียบได้กับดินที่พอกหางหมู แต่แรกก็เขี่ยออกได้โดยง่าย แต่เมื่อพอกนานเข้าใหญ่เข้าด้วย เจ้าของขี้เกียจเขี่ยสุดท้ายก็ใหญ่และหนักจนต้องตัดหางหมูทิ้ง

ข้อความต่อไปนี้ ไม่ใช่ วิธีอธิบายตามข้อใด